บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาพันธุ์ผึ้งโพรงที่มีศักยภาพในการให้น้ำผึ้งบนพื้นที่สูง ศึกษา เทคโนโลยีการเลี้ยงผึ้งในแปลงไม้ผลและกาแฟบนพื้นที่สูงที่ให้ผลผลิตสูง ศึกษาวิธีการเก็บเกี่ยวผลผลิตจากผึ้งที่ เหมาะสมกับชุมชนบนพื้นที่สูง ศึกษาช่องทางการตลาดของผลิตภัณฑ์จากผึ้งภายในประเทศและคุณสมบัติของ ผลิตภัณฑ์ผึ้งที่ตลาดต้องการและพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผึ้งในระดับชุมชน/ครัวเรือน โดยการศึกษาวิจัยการนำผึ้ง พันธุ์และผึ้งโพรงไปเลี้ยงในพื้นที่ทดลอง การจัดการรังผึ้งเพื่อเก็บน้ำผึ้ง การใช้เทคโนโลยีการเลี้ยงผึ้งเพื่อการ ผสมเกสรไม้ผลและกาแฟ การใช้วิธีการเก็บเกี่ยวผลผลิตน้ำผึ้งจากรังผึ้งที่เหมาะสมกับชุมชนบนพื้นที่สูง การใช้ส่วนประสมการตลาดทำวิจัยช่องทางการตลาดของผลิตภัณฑ์จากผึ้งและการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผึ้งใน ระดับชุมชน/ครัวเรือนที่มีคุณภาพตามธรรมชาติมาขายในรูปแบบผลิตภัณฑ์ผึ้งในท้องถิ่น การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้ใช้พื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงป่าเมี่ยง สถานีวิจัยเกษตรหลวงอ่างขาง และโครงการขยายผลโครงการ หลวงวาวี

ผลการวิจัยพบว่า ผึ้งโพรงและผึ้งพันธุ์มีศักยภาพในการให้น้ำผึ้งบนพื้นที่สูงได้ขึ้นอยู่กับพืชอาหารผึ้ง และฤดูกาล ผึ้งโพรงเป็นผึ้งพื้นเมืองที่สามารถอยู่รอดในพื้นที่ได้ดีกว่าผึ้งพันธุ์ การใช้รังผึ้งแบบญี่ปุ่นเลี้ยงผึ้ง โพรงจะให้ผลผลิตน้ำผึ้งที่มากกว่า 0.56 กก. รัง มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและมีคุณภาพน้ำผึ้งที่ สูงกว่ารังเลี้ยงผึ้งโพรงแบบดั่งเดิม การใช้เทคโนโลยีการเลี้ยงผึ้งพันธุ์ผสมเกสรไม้ผลและกาแฟไม่ได้ผลที่ชัดเจน อันเนื่องจากความแห้งแล้ง วิธีการตัดรวงน้ำผึ้งจากคอนผึ้งของรังผึ้งโพรงเพื่อทำเป็นน้ำผึ้งในรวงผึ้ง (Comb honey) มีคุณภาพที่สูงกว่าวิธีอื่น เหมาะสมกับชุมชนบนพื้นที่สูงป่าเมี่ยง ศึกษาช่องทางการตลาดของ ผลิตภัณฑ์จากผึ้งภายในประเทศและคุณสมบัติของผลิตภัณฑ์ผึ้ง พบว่า ผู้เลี้ยงผึ้งจะต้องเรียนรู้ส่วนประสมทาง การตลาดแล้วนำมากำหนดการผลิตผลิตภัณฑ์ผึ้งให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ส่วนการพัฒนา ผลิตภัณฑ์จากผึ้งในระดับชุมชน/ครัวเรือน พบว่าผลิตภัณฑ์ผึ้งที่ผึ้งผลิตได้เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพอยู่แล้ว ผู้ เลี้ยงผึ้งจะรักษาคุณภาพได้ ต้องใช้หลักการปฏิบัติการที่ดีในการเลี้ยงผึ้งเพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์ผึ้ง คำสำคัญ: ผึ้ง การเลี้ยงผึ้ง รายได้ พื้นที่สูง

Abstract

The objectives of this study were to examine the bee species with potential for honey production on high area, conversion technology beekeeping in fruit and coffee to high yield, studying how to harvest bee products for the people on highland area, the market niche of bee products to domestic and properties of bee products that the market needs and develop products from bees in the community / household. By studying the introduction of bees in the experimental area were group. Managed beehives for honey production, Using technology beekeeping for pollination, fruit and coffee, The method of harvesting honey from the hive to the community on highland area, Using the marketing mix, marketing research and development of products from the bee hive products in the community / household, quality natural bee products sold in the local style. The study has used the Royal Agricultural Station Angkhang, Royal Agricultural Station Pa Miang, and the expansion of Royal Project Warvee.

The results showed that European honey bee and Indian honey bee species with potential for highland food crops depend on bee species and season. Indian honey bee (Native bee) is a bee that can survive in a better bee species. Using t Japanese bee hive honey will yield more than 0.56 kg nest difference was statistically significant and higher-quality honey than traditional bee hive. The use of technology beekeeping, pollination of fruit and coffee is not clear result. Due to the drought in experimental area.. How to cut the honey comb from the frame of the bee hive to make Comb honey was higher quality than other methods. This method was suitable for the highland communities of Pa Miang. The marketing channels of local bee products and product properties that beekeepers will have to learn marketing mix and to the production of bee products to meet the market demand. The development of bee products in the community / household was found that bees produce bee products are quality products that already exist. Beekeepers have to maintain quality by apply the principles of good practice in beekeeping to produce honey.

